

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 (nr. 469 din 26.11.2020)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat prin prisma prevederilor art. 73 și a art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017 și comunică următoarele.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.
2. Prin conținutul său normativ proiectul de lege se încadrează în categoria legilor organice, iar domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art. 64 și art. 66 din Constituție.
3. Potrivit Notei informative a proiectului de lege, reglementarea propusă vine cu soluții juridice întru ajustarea procedurilor legislative enunțate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 28/2020, pentru interpretarea articolelor 64, 72, 73, 74 și art. 131 alin.(4) din Constituție. Normele ce țin de regulile și procedurile vizate, sistematizate s-au integrat în Regulamentul Parlamentului, fortificând astfel procesul legislativ.
4. În vederea eliminării ambiguităților și divergențelor juridice, precum și determinarea sensului exact al normelor constituționale, Curtea s-a expus privitor la un șir de întrebări enunțate de autorul sesizării. Și anume:
 - a) îi permite Constituția Parlamentului să stabilească un regulament temporar pentru examinarea proiectelor de legi și a amendamentelor, fără modificarea Regulamentului Parlamentului, adoptat prin lege organică?
 - b) poate depune deputatul amendamente la proiecte de legi în baza dreptului său la inițiativă legislativă și este încălcat dreptul deputatului la inițiativă legislativă prin respingerea amendamentului de către Parlament în baza prevederilor regulamentului temporar?

c) este obligat Parlamentul să solicite avizul Guvernului în cazul depunerii de către deputați a unor amendamente care presupun majorarea sau reducerea veniturilor sau a cheltuielilor bugetare și dacă este obligat Guvernul să avizeze amendamentele în discuție depuse de deputați?

d) îi permite Constituția Parlamentului să respingă amendamentele deputaților care vizează majorarea sau reducerea veniturilor sau a cheltuielilor la buget, fără a solicita avizul corespunzător al Guvernului pe marginea amendamentelor?

5. Astfel, pentru o mai mare claritate, Curte a constatat în Hotărârea nr. 28/2020 următoarele considerente.

- Constituția nu-i permite Parlamentului să stabilească un regulament temporar pentru examinarea proiectelor de legi și a amendamentelor, fără modificarea Regulamentului Parlamentului, adoptat prin lege organică. În acest sens, autorul proiectului de lege vine cu concretizări în partea ce ține de reglementarea (instituționalizarea) regimurilor de examinare a proiectelor de legi. Respectiv, art. 44 din Regulamentul Parlamentului în noua redacție, cuprinde 4 moduri de examinare a proiectelor de acte legislative și propunerilor legislative - *modul ordinar, modul prioritar, procedura de urgență și procedura simplificată*. În condiția propusă, în prezentul proiect de lege, Parlamentul va putea stabili reguli speciale de examinare a proiectelor de legi și a amendamentelor deputaților, în dependență de modalitatea și prioritatea examinării.

- Constituția îi interzice Parlamentului să respingă, în baza prevederilor regulamentului temporar, amendamentele depuse de deputați. Nerespectarea acestei restricții constituie o încălcare a dreptului deputaților la inițiativă legislativă, garantat de Constituție. Respectiv, introducerea unor termeni clari în cadrul dispunerii procedurii de urgență pentru depunerea amendamentelor și prezentarea raportului de către comisia sesizată în fond asigură sporirea calității în procesul legislativ.

- Constituția obligă Parlamentul să solicite avizul Guvernului privind amendamentele depuse în procedura prevăzută de articolul 131 alin.(4) din Constituție, doar dacă amendamentele corespund condițiilor de admisibilitate stabilite de Regulamentul Parlamentului. De asemenea, Constituția obligă Guvernul să avizeze amendamentele trimise de Parlament în baza procedurii prevăzute de articolul 131 alin.(4) Constituție. Respectiv Regulamentul Parlamentului se completează cu norme noi care redau precizie normei:

a) la art. 58 alin.(2) autorii completează norma cu o reglementare nouă care obligă prezentarea avizului Guvernului în termenul solicitat, în dependență de modul/procedura de examinare (prioritar, urgență, ordinar), la proiectele de acte legislative, la propunerile legislative, precum și la amendamentelor depuse de către deputați. De asemenea, interzice examinarea de către Parlament a proiectelor de

- legi, propunerilor legislative și amendamentelor asupra cărora Guvernul nu a prezentat aviz;
- b) art. 59 se completează cu un nou alineat (5) – care impune respingerea de drept a amendamentelor deputaților, care sunt prezentate cu încălcarea cerințelor de formă sau sunt prezentate peste termenul stabilit (pct. 46 Hotărârea CC nr. 28/2020);
- c) art. 68 se completează cu alineatul (1 ¹) care reglementează respingerea de drept și neexaminarea amendamentelor care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare, cheltuielilor bugetare sau a împrumuturilor care au fost avizate negativ de către Guvern.
6. Prezentul proiect, propune de asemenea și îmbunătățirea instrumentelor ce țin de examinarea proiectelor de hotărâri cu caracter individual, precum și hotărâri ce nu conțin norme de drept, aplicându-li-se procedura de examinare simplificată. Mecanismul propus va reduce timpul de examinare a unor hotărâri cu caracter protocolar, acestea fiind consemnate în stenograma ședinței.
7. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege, atenționăm că art. 58 din Regulamentul Parlamentului prevede că proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.
8. Cu titlu de informare, aducem la cunoștință despre faptul că: la data 22.11.2018 Parlamentul a aprobat în primă lectură proiectul Codului regulilor și procedurilor parlamentare nr. 374 din 02.11.2018, care conține mecanismul vizat în proiect.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacțional:

9. În scopul reglementării modului de examinare a altor chestiuni care ar putea fi introduse pe ordinea de zi, și pentru o comprehensiune mai sporită, recomandăm completarea **Art. I** din proiect cu o normă nouă cu următorul cuprins:

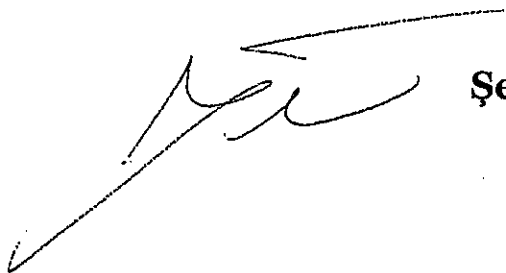
”7. Articolul 103 se completează cu un nou alineat (4) cu următorul cuprins:

(4) În cazul în care prezentul regulament nu reglementează anumite aspecte ce țin de modul de examinare a unei chestiuni incluse pe ordinea de zi, Parlamentul poate decide asupra procedurilor parlamentare de urmat.”

10. Pentru o comprehensiune mai sporită, la **Art. I** pct. 2 din proiect, recomandăm comasarea alin.(4) și (7) al art. 44 ¹, or din logica ideii expuse acestea cuprind dispoziții conexe. Astfel, articolul 44 ¹ va conține 8 alineate, iar alin.(4) va avea următoarea redacție:

” (4) În cazul procedurii de urgență, Parlamentul poate să limiteze timpul rezervat dezbaterilor proiectului de act legislativ. Dezbaterile pe marginea proiectului de act legislativ în procedură de urgență nu pot depăși timpul aprobat de Parlament.”

Alte obiecții de ordin tehnico-juridic nu sunt, iar asupra oportunității adoptării proiectului de lege, urmează să se pronunțe Parlamentul în ședință plenară.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

Ex.E.Dolință
Tel.: 820-554